

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:		Főszerkesztő: Gyula Székely	Kiadó laptulajdonos: Cászló József.	Egyes szám ára 4 fillér.	
Éves: Negyedévre	3 kosara.			Szerkesztőség és kiadóhivatal:	
Egy évre:	12 "			Debrecen, Csapó-u. 9. — Telefon 275	
Három évre:	20 "				

A vidéki városok fejlődése.

— jul. 15.

A vidéki városok polgármestereinek küldöttsége tisztelgett tegnap Budapesten a képviselőházban Tisza István gróf miniszterelnöknél.

A küldöttség szónoka Brolly possonyi polgármester a miniszterelnök figyelmébe ajánlotta a vidéki városok polgármestereinek Nagyváradon tartott gyűléséből hozzá felterjesztett emlékiratát.

Tisza István gróf szeretettel felelt. Hangsúlyozta, hogy a vidéki városok helyzetén okvetlenül segíteni kell. De őszintén megmondta, hogy mindenekelőtt a vidéki városok pénzügyi helyzetének alapos megismerése szükséges, csak így lehet valóban helyesen a kérdést megoldani.

A miniszterelnök szavaiból a polgármesterek megérthették, hogy Tisza István gróf a legkomolyabban tanulmányozni kívánja ezt az ügyet és elérkezettnek látja az időt arra, hogy a vidéki városok megmentésének a végső pusztulástól.

Nekünk állandóan az volt a meggyőződésünk, hirdettük is éveken át rendületlen nyíltsággal, hogy a vidéki nagyobb városoknak országos jelentőségű középpontokká kell átalakulniuk. Egészségtelen, nemzeti társadalmi és politikai szempontból egyaránt veszedelemes az a függő helyzet, melyben a vidéki városok tengődnek. Mindent felfalt előlük a főváros. A vasuti összeköttetések, vasutlakozások, a gazdasági, kereskedelmi, ipari előnyök, a kiváltságok, az előjogok, az irodalom, a sajtó, a művészetek, az állam, a testületek és magánosok áldozatkészsége mind mind Budapest fejlődését mozditják elő, még pedig a vidék teljes kegyetlen háttérbe szorításával.

Kiszámíthatlan jelentőségű kér

dés, hogy a vidéken mielőbb hatalmas, önálló empóriumokat teremtsünk. Művelt, független, nemzeti szellemű, szabad, erős, gazdag és szép vidéki középpontokra, a maguk lábán álló önértékes vidéki metropolisokra van szükség, melyek a nemzeti műveltséget, a társadalmi alakulást, a gazdasági, ipari és kereskedelmi érdek tömörüléseket irányítsák, vezessék.

De ehhez az egészséges fejlődéshez első sorban az kell, hogy a vidéki városok felszabaduljanak azoktól a halálosan súlyos terhektől, melyek a városokat az állam helyett végzett munka képében sújtják.

Epp ezért örömmel vesszük hírül Tisza István gróf okos, férfias, őszinte kijelentését, hogy mindenekelőtt a vidéki városok pénzügyi helyzetét óhajtja alaposan megismerni.

Itt kezdődik a gyógyítás. Meg kell menteni a vidéki városainkat azoktól a nyomasztó sebektől, melyeket az állam keze üt rajtuk.

Mai állapotukban lehetetlen a vidéki városok fejlődése. Már pedig az elsőrendű nemzeti érdek, hogy a vidéki városaink megszabadulva a bilincsektől szabadon fejlődhessenek. Országos érdek ez, melyért oly férfianak, mint Tisza miniszterelnök, érdemes a megoldás nehéz, de áldásos munkájára vállalkozni.

És megnyugtató, hogy Tisza ezt megígérte, tehát meg is teszi. A polgármesterek küldöttsége örömmel oszokolhat el a fővárosból. Most már igazán remélnünk lehet, hogy a vidéki városok rég várt fejlődése elkövetkezik és mihelyt az állami feladatok ingyen végzésének elviselhetetlen békóit leveszik a vidéki városokról, megkezdődik az izmoso

dás, a virágzás ideje és a magyar nemzet, a nemzeti műveltség, nemzeti önérték és nemzeti önállóság végtelen hasznára megalakulnak a nagy, erős, gazdag vidéki középpontok fölépülnek az egységes nemzeti állam ledönthetetlen bástyái.

— július 14.

Civillista és politika cím alatt érdekes röpirat hagyta el a sajtót. Szerzője Szemere Miklós, politikai életünk egyik legérdekesebb alakja, a ki hozzá szoktatta a magyar közönséget ahhoz, hogy leplezetlenül megmondja nézetét az ország dolgáról, nem törődve sem azzal, ha a nézetek a hatalmasoknak nem tetszenek, de viszont azzal sem, ha talán nem népszerűek. A civillistával foglalkozva kiindulási pontja az, hogy a magyar nemzet sohasem fukarkodott királyával szemben és már Kossuth Lajos is az 1849-iki állami költségvetésben három millió pengőforintot irányzott elő a királyi udvartartás céljaira, pedig ez akkor jóval nagyobb összeget képviselt, mint manapság Szemere ezt az egész kérdést másodrendű jelentőségűnek tartja. Szerinte — igen helyesen — nem a pénz és külső csillogás adnak fényt és erőt a dynastiának, hanem igenis a szilárd alapon nyugvó intézmények, minők a népotthonát védelmező homestead-törvények és a főrendiház újjászervezése szilárd nemzeti államról szóva úgy találja, hogy a meddő szóharc nem viszi az eszmét előbbre egy lépéssel sem, holott nemzeti és erkölcsi erőnk céltudatos fejlesztésével óhajtsunk mind könnyen oltathatók lenni. E röpirat vége azzal az érdekes leleplezéssel szolgál, hogy miniszterelnökünk mindez ideig még nem ismerkedhetett meg a magyar trón leendő örökösével. A díszben kiállított füzet tiszteletpéldányként küldetett meg az érdeklődőknek.

Mihalovits J. gyógyszertárában a „Kigyóhoz“ Debrecen, főtér, a városházzal szemben

ajánlja Harmat areporát (pouder), mely készítmény úde szint kölesönöz az arenak s rem rontja sz areb(ri). Kitűnő illatu, teljesen ártalmatlan volta, valamint finomsága által vetekedik bármilyen are- vagy rizs porral. Jól tapad s igen jól fed. A Harmat-eréme a Harmat szappannal együtt használva az arebört üdövé, széppé teszi s megóvja a megráncosodástól. (Kapható színben: fehér, rózsá, krém színben) mintadoz Harmat pouder ára 50 fillér. Nagy doboz ára 1 kor. és 2 kor. Ajánlja továbbá a következő areporait: Berlini Fejpouder (3 féle színben) kis doboz ára 40 fillér, nagy doboz ára 1 kor. 1 kor. 60 fillér. Velapouder (3 féle színben) kis doboz 60 fill., nagy doboz 4 kor.

Polgármesterek Tiszánál.

Saját tudósítónktól.

Budapest, jul. 14.

A képviselőház miniszterelnöki terében ma délután 2 órakor fogadta Tisza István gróf a vidéki városok polgármestereinek küldöttségét, akik a nagyvárosok polgármester-gyűlés emlékiratát ajánlották a miniszterelnök figyelmébe.

A miniszterelnöki fogadó teremben megjelentek: Brolly Tivadar pozsonyi, Kovács József debreceni, Rimler Károly nagyváradai, Institoris Kálmán aradi, Lázár György szegedi, Svacsina Géza kolozsvári, Biró Károly szabadkai, Münster Tivadar kassai, Szalay Lajos ujvidéki, Hegedűs Sándor bajai, Hanke Imre zombori, Töpler Kálmán soproni, Kosievics Iván verseci, Zechmeister Károly győri, Bernády György marosvásárhelyi, Juhász Mihály hódmezővásárhelyi, Majorossy Imre pécsi, Matanovics Adolf panaszói, Szitnyay János salc- és béalabányai, Gaál Gyula komáromi polgármesterek és Baghy László kecskeméti h. polgármester.

A küldöttség szónoka Brolly Tivadar pozsonyi polgármester volt, a ki üdvözölte a miniszterelnököt és figyelmébe ajánlotta a polgármesterek nagyváradai országos gyűléséből kifolyólag hozzá fölterjesztett emlékiratuk tartalmát, mely feltárja a vidéki városok helyzetét. Tisza István gróf miniszterelnök megköszönve a tisztelgést, kijelentette, hogy nála jobban senki sincs áthatva azon érdekek jelentőségétől, melyeknek kielégítése a városok fejlesztésének emi- nens feltétele. Helyesen utalt a küldöttség szónoka arra, hogy az eddigi átme- neti helyzet a kormányt gátolta a kér- cés mélyreható tanulmányozásában. De igéri a miniszterelnök, hogy mihelyt alkalma lesz, tüzetesen fog a kérdéssel foglalkozni. A városok pénzügyi helyzete- nek alapos megismerését tartja mindenekelőtt fontosnak és annak idején e tekintetben kérni fogja a hivatalos tényezők közreműködését. Első sorban a polgármesterek testületére számít. Ismételve hangoztatja, hogy a városok fejlesztését elsőrendű országos kérdésnek tartja és ez oly nemzeti érdek, melyet a vidéki városok javára mielőbb meg kell oldani.

Beszéde végén a miniszterelnök szólott a politikai helyzetről is. A többi közt kijelentette, hogy nehéz helyzetben elvállalt kormányzása csak úgy vezethet sikerre, ha sikerül a nemzetet az illuzióktól támadt részegségből kijozanítani és a józan munkakedvet fölkelteni. Mindenki átérzi a köteleességteljesítés szükségét s ennek az érzésnek tettekben kell nyilvánulnia.

A küldöttség lelkesen megéljenezte a miniszterelnököt, aki ezután a polgármesterekkel egyenként is néhány szíves szót váltott, mire a fogadás véget ért.

ORSZÁGGYŰLÉS.

A képviselőház ülése

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, július 14.

Perczel Dzsó elnökölt. Alig 40 ember van jelen. Elnök előterjeszti, hogy Lengyel Zoltán és Gabányi Miklós szabadságot kért.

Felkiáltások a jobboldalon: Megadjuk!

Gabányi Miklós: Köszönöm.

Rosenberg Gyula a közgazdasági bizottság keirendbeli jelejtést terjeszt elő vasárnapi munkaszünetről.

Hieronym Károly kereskedelmi miniszter pedig a Kaposvár-baresi, Kecskemét-Lajos mizsei vicinális vasutak engedélyezéséről nyújtott be jelentéseket.

Olay Lajos: Napirend előtt szóvá teszi Kaszt Frigyes főhadnagy dolgát. Ez a train főhadnagy tegnap a mint ezt a lapok megírták, letartóztatva Révai Dzsó kereskedőt a budapesti trainkaszárnyában. Kérdi van-e a kormánynak az esetről tudomása. Ha igaz a dolog, akkor a főhadnagy cselekedete merénylet a személyes szabadság ellen.

Tisza István gróf kormányelnök azt feleli, hogy az esetről hivatalosan nincs tudomása. Az ügy iránt azonban természetesen érdeklődni fog és a hivatalos adatok alapján megadja majd az érdemleges választ.

Elnök: A mentelmi bizottság a ház ünnepélyes megkövetésére ítélte Kubik Béla képviselő urat. A képviselő ur jelen van, felszólítom, hogy a házat ünnepélyesen megkövesse.

Kubik Béla kijelenti, hogy erre nem volna kötelezhető. A pártok védelme alá helyezték a büntethetőség körüli eljárást, Tisza István gróf azonban kijelentette, hogy a paktum nem respektálandó. Jogos felháborodásban használ a közbeszólást, (A közbeszólás ez volt: Hogy nem ég le a pófájukról a bőr) főn is tartja. A ház iránti tiszteletből és a ház méltóságára tekintettel azonban ünnepies bocsánatot kér.

A napirendre tértek át a civillista felemeléséről szóló törvényjavaslat folytatálagos tárgyalására.

Sebes Dénes: Ellene beszél a javaslatnak. Arról szól, hogy az udvar sokat tehetne az ország gazdasági fellendülése érdekében is. A román király 25 évvel ezelőtt egy kis román faluba, Simjába ment nyaralni, s mivel a király évről évre odajárt és nyáron csak ott lehetett az udvarral értekezni, a kis faluból világ fürdő lett, gyönyörű porta torokkal. A gazdag románok, a kik azelőtt az erdélyi fürdőket előzönlötték, mind Sinajába járnak. Szerinte csak azért nincsen magyar udvartartás, mert Bécsben attól félnek, hogy akkor a magyar főváros föllendül. Nem szavazza meg a költségvetést. (Helyeslés a baloldalon.)

Verták Endre: A fejtegetés, hogy nemzeti kérdés azóta van Magyarországon, a mióta itt Habsburgok tartózkodnak; de a mint ide betették a lábukat a Habsburgok, a románok rögtön ellenünk fordultak. Már legelső Habsburg királyunk, I. Ferdinánd biztosokat küldött Erdélybe, hogy ott a románokat a magyarok ellen izgassák. Viszont a Rákóczi fölkelésben részt vettek és velünk tartottak a románok is, a román vitézek vetekedtek a magyarokkal. Ma

azonban sajnos nem tartanak velünk a románok — a császári ház hagyományos politikája elidegenítette őket tőlünk.

1848-ban eleintén szintén velünk tartottak a románok, de azzal az ígérettel, hogy a román nép külön nagyhercegséget fog alkotni a monarchiában, ellenünk fordították őket. A szabadságharc leverése után persze semmit sem teljesített az udvar az ígéretekkel. Nem alaptalan az a hit, hogy a bécsi udvar keze még most is ott van a nemzetiségi izgatásban; bizonyítja ezt a memorandum-pör és az a körülmény is, hogy a román püspöki kar, feliratban akar fordulni a királyhoz a népoktatási törvény tervezett revíziója ellen. Az udvartartás nem szolgálja a magyar állami és nemzeti érdekeket és így a szülő nem szavazhatja meg a törvényjavaslatot.

Pap Zoltán következett ezután, avval a szándékkal fog bele a beszédbe, hogy az ülést kibeszéli.

Ezt meg is cselekedte, mert d. u. 3 óráig beszélt és ezzel az ülés véget ért.

Nyári prédikáció a társadalomról.

Való dolog és szomorú, hogy nekünk a szó nemes értelmében társadalmi életünk nincs. Hasonlók vagyunk az oldott kővéhez. Nem tart össze bennünket az a kapocs, melynek neve szeretet.

Egy jó, nemes irányu és egymást megértő társadalmi életre pedig nagy szükségünk volna. Nem azért, mert nélkülözhetetlen eszköz a művelődésre, fontartván a szellem rugékonyságát, hanem azért is, mivel egy jól szervezett és a kölcsönös megbecsülés aranyzávalával összekötött társadalom a közügyekre vonatkozólag is áldásos munkát végezhet. Egy összelártó társadalom egymást támogatja a közös célok elérésében, míg a széthuzás mellett a legnemesebb szándék is sirba hanyatlik.

Ez a társadalmi széthuzás, fájdalom hazánk minden vonalán tapasztalható és érezhető. Társas életünk fénytelen és hideg. Nélkülözi azt a melegséget és őszinteséget, mej tartós fényt ad az egymással való szellemi érintkezésnek. — Konvencionális udvariasság van szavunkban, tettünkben egyaránt.

Színesnek, fényesnek és mindezekelőtt tisztának kell lenni annak a légkörnek, melynek biztatása az, hogy a társasélet virágjai kifejlődjenek.

E tiszta levegő nélkül csakhamar unottá válik a kör, melybe tárunk és a jóleső érzés helyett lelkünkbe szuró tövissel hagyjuk oda az összejöveteleket, a legtöbbször azon elhatározással, hogy lassan-lassan visszavonulunk, vagy a magányba, vagy egy újabb kör alkotására teszünk kísérletet.

Egy szó, melyet nem jól hangsúlyozott valaki, vagy nem jól értet meg egyik-másik, egy gunyos tekintet, mely a sima arcán végig siklott, de amely szí- vünket érte, képesek elidegeníteni a legjobb barátokat egymástól. Egy kis szó- beszéd, rossz hírek, bizalmas továbbadása olyan veszedelmeket és viharokat tá-

masztanak, melyeket nem képes lecsillapítani a kimagyarázás és közbenjárás.

Nem értek én társas élet alatt háromnapos előkészülettel rendezet ozsonákat, melyeken a legtöbbször csak az anyag telik el az asszonyi ügyesség produktumaival, hanem az a nemes, fölemelő, bizalmas, de nem bizalmaskodó, őszinte, szeretettel jó érintkezést, mely közelebb hozza érzésben és gondolkodásban társadalmunk különböző rétegű, de egyenlő műveltségű elemeit, E tekintetben a magyar urasszonyok sokat tehetnek.

Szellemükkel, kedvességükkel és a női lélek utólérhetetlen bájával egyujabb társadalmi életet teremthetnének. Kevesebb pompa, izléses egyszerűség, több ismeret és kevesebb bíráskodás. Ne a társadalmi állás legyen ajánlólevél a társaságba, hanem a lélek műveltsége és a női szív nemes tisztasága, erénye. Mert a társaságnak fényt csak az a nő adhat, kirel nem beszélnek.

Döntsük le a legtöbbször csak a hiúságunk által emelt válaszfalakat: hódoljunk meg a szellem előtt és ne bálványozzuk sem magunkban, sem embertársunkban a múlt javakat. A valódi műveltség a lelkén nem hermelinprémet és büszkeli esipkét hord, hanem szívnyomosságot. Ez előtt hajoljunk meg. A többi csak sallang, jó ha van, — de nem szükséges feltétlenül. A jó modor és egymás lelki értékének megbecsülése legyen a vezetőnk, a szeretet szövetségünk és akkor társadalmi életünk nem lesz hideg, fénytelen és hamar fölbomló, hanem verőfényes kedves és művelő.

KÖZIGAZGATÁS.

× **Miniszteri engedély.** A földművelésügyi miniszter Ungvári József sertéskezeskedőnek táviratilag adott engedélyt arra, hogy háromszáz sertést vészmentes hízalójából Bécsbe szállíthasson.

EGYHÁZ és ISKOLA.

Képességi vizsgálatok. A debreceni ev. ref. tanítóképző intézetben az őszi képesítő vizsgálatok sorrendje a következő lesz: A vizsgálatra augusztus hónap 28-án lehet jelentkezni. Az írásbeli vizsgálatok augusztus 29-én. A szóbeli vizsgálatok pedig augusztus 30-án és a következő napokon.

Gazdasági ülés. A debreceni ev. ref. egyház gazdasági bizottsága ma pénteken délután 3 órakor ülést tart az egyház tanácsstermében. A meghívókat már szétküldötték. Az ülésen folyó ügyeket fognak tárgyalni.

Lelkészi képességi vizsgák. Az ev. ref. lelkeszi képességi vizsgák a következő sorrendben lesznek. Jelentkezés szeptember hónap 13-án. Szóbeli vizsgálatok szeptember 14. és 15. napján.

Krüger meghalt.

Clarens (Waadt-kanton), július 14.

Krüger, Transzvál köztársaság exelnöke ma éjjel elhunyt.

Hosszu haldoklás után behunyta a szemét a délafrikai oroszlán: Krüger Pál a burok koronázatlan, trónjavesztett királya. Nagy tragédia utolsó jelenetének záró függőnye az a szemfedő, amely az összeroskadt óriásra borul. Meghalt ezer-ezer mértföldnyire távol attól a földtől, melyet hazájának nevezett egykor s ahonnan elűzte, kikorbácsolta őt az angol.

Krüger . . . Nagy név kerül sirkesztre. Vérrel és lánggal írott név, amely egymaga egész históriát jelent. Az a széles állu, jószágos mosoly arc, amely szemünk előtt e név hallatára képzeletünkben megtestesül, letűnt napja egy sokat hányatott népnek, az újabbkori történelem egyik legmaradandóbb reliefe. Ritka típusa volt a népek szabadsághőseinek Krüger Pál. Olyan ember, akiből a Cincinnátusokat faragták. Hanem ő még azután is a kezében tartotta az ekeszarvát, amikor a bizalom az elnöki székbe emelte. Igazi pátriárka volt: atyja az országának, akin rajongással csüngött, akit szeretet mind, aki ismerte és akitől megtanult félni mind, a ki ellen a haragja feltámadt. Messze tőlünk terül el az a darab ország, ahol nemrég a szabadság zászlaja körül tengerként áradt a vér. De mi mégis rokonnak éreztük magunkat azzal az idegen néppel, rokonnak a hazaszeretettel, a melyért meghalni tudott. Főlelmetes erejű, lánglelkű hősk csatája volt az s ennek a csatának kimagasló alakja Krüger. Nagy tanulságok kuforrása, akit még az ellensége is tisztelt s akit bukása után is nagynak ismert el páratlanul mindenki a földön. Lezajlott a nagy tragédia. Az afrikai nap felszivta a vért, amely átáztatta annak az országnak a földjét. Földönfutóvá lett a lakossága s a kettétörött kard belekerült a szent ereklyék muzeumába.

Odakerül most Krüger is, a letört óriás. A földöntutók legnagyobbja, az élő vértanu, amint őt az igazságszerető Times elnevezte. Így svájci városban, Clarensben, fejeződött be az ő tragédiája.

Született Colesberg kerületben (Foktartomány) 1825. október 10-én, 12 éves korában hagyta el szüleiével együtt szülőföldjét, akik az első bur csapatral Natalba vándoroltak ki és később Oránje szabad államban s végre Transvaalban telepedtek le. Az angol annexió idejében a köztársaság alelnöke volt. 1880 ban az angolok ellen kitörőfélben lévő szabadságharcban ő volt a hazafias mozgalom lelke, miért is a hálás burok fővezéré, majd a szabadság kivívása után 1883. 1889, és 1893 ban a transzváli köztársaság elnökévé választották. Kormányja és közbenjárása folytán létesültek az első vasutak Transvaalban. A Witwater szélén fölfedezett aranymezőket alatta kezdték kiaknázni, miközben Krüger cél-

szerű törvények révén az állami pénztár érdekeit hangsúlyozta. Az angol kormánnyal folytatott hosszas tárgyalások után sikerült neki 1895-ben a Szvázi-földet a köztársaság oltalma alá hoznia. Németországgal, amelylyel a legbarátságosabb lábon állott, kereskedelmi szerződést kötött, de határozottan vonakodott az angol, illetve foktartományi kormány rotectorátusa alatt alakult délafrikai vámközösségbe lépni. Transvaal régi alkotmányához szigoruan ragaszkodott, noha a Johannesburgban és az aranymezők vidékén letelepedett angol gyarmatosok (uitlanders) egy része viharosan követelte a burokkal való politikai egyenjogúsítását. Az ennek következtében 1895. végén kitört johannesburgilázadást gyorsan és erélyesen elnyomta és midőn 1896 január 1-én a Chartered Company csapatai Jameson vezetése alatt a Rhodes Cecil tudtával fegyvesen az országba törtek. Krüger parasztagzdái a kalandorokat körülölgötték és megadásra kényszerítették. Higgadt gondolkodásáról tanuskodik az is, hogy Jamesont a többi angol tiszttel együtt az angol kormánynak kiszolgáltatta, míg a johannesburgi, részint halálra, részint súlyos börtönre ítélte felkelőknek 1896. május és júniusban teljes kegyelmet adott. 1897-ben Transvaal és Oranje, a két parasztköztársaság az angolok csekély örömeire benső védő és támadó szövetséget kötött egymással és arra kötelezték magukat, hogy közös erővel küzdenek majd közös ellenfeleik ellen. 1898-ban visszautasította Krüger a Chamberlain által felajánlott angol védelmet és az angol protektorátus bármily alakját is. 1899 február 3-án nagy többséggel újra elnöknek választották. A háboru kitorése küszöbén ultimátumot intézett Angliához és miután erre válasz nem érkezett, október közepén a háboru megkezdésére határozta el magát. A háboru szerencsétlen kimenetele után Hágába ment, de titakozását az angol uralom ellen ott is fenntartotta. Minap az orosz hadseregnek ötezer font sterlinget küldött azzal a megjegyzéssel, hogy az orosz fegyverek győzelmeért imadkozik.

Marans, július 14. Krüger május 21-ike óta tartózkodott itt. Szombaton lett rosszul, s orvosai hétfőn tüdőgyuladást konstataáltak rajta. Krüger ezerte halálának közeledését s mellette időző leányának és vejének azon óhaját fejezte ki, hogy halála esetén Transvaalban temessék el neje mellé.

SZÍNHÁZ.

— (Zilah Gyula Debrecenben.) Zilah Gyula, a debreceni színház új igazgatója szünidejét arra használja fel, hogy a vidék összes nagyobb társulatától a legkivalóbb erőket szerződtette. Drámai és vígjátéki személyzetét már teljesen szervezte. Az énekes társaság elsőrendű tagjaival most folynak a tárgyalások. Zilahi tegnap reggel szerződtetési ügyben Debrecenbe érkezett. Az éjjeli vonattal tovább utazott és mint mondja, még vagy két hétre van szüksége, hogy Debrecen jövődöbéli nagy színhárusulatát teljesen összeállítsa. Zilahi oly nagy és erős társulatot szervez Debrecenbe, hogy csak a színházi személyzet fizetése körülbelül tizenötezer korona lesz hónaponta. Ez annyit jelent, hogy Zilahi mintegy huszonkétezer korona havi kiadásra rendezkedik be s így, ha szép tervei megvalósulnak, 1905. október 1-től Debrecenben lesz a legnagyobb vidéki színhárusulat.

H I R E K.

Nyár van!

Pestis Kairóban.

Hogyan készülnek a táviratok.

Kairó, (érk. 6 óra 70 perckor. Saj. tud.) Kiűtött a pestis. Hatvanezer tatár a lányok martaléka lett. — (Hogy kerül oda annyi tatár? Szerk.)

Bécs, (1904. július 14. éjjel 11. ó. Saj. tud.) Egyes lapok ama hirtesztelese, mintha kairóban kiűtött volna a pestis, nem felel meg a valóságnak. Az egészről csak annyi igaz, hogy kiűtött ugyan kiűtött — egy ablakot egy tatár, de az sem tatár volt, hanem angol.

Óriási földrengés.

Martinique, 1904. július 14. Az itteni csillagvizsgáló toronyból egészen jól látszott, mikor Campó-sziget óriási földrengés következtében elsüllyedt. 40,000 ezer benszülött elpusztult. A pánik óriási.

Berlin (Reuter ügynökség.) Campó sziget pusztulása — Kassa. Martiniqueben nincs is csillagvizsgáló torony. Még csillag sincs. — Campó nevű sziget meg nem is létezik.

Az országházat eltolták.

Budapest: (Saj. tud. távirata.) Lengyel Zoltán ama indítványát, hogy a házat oszlassák fel a nagy meleg miatt — egyhangulag elvetették. A nagy melegben ugyanis feloszlik.

Budapest (Saját tud. távirata.) Tegnap minisztertanács volt. Zárt ülésben elhatározták, hogy a házat hűvösebb helyre tolják. Az előmuakálatokat meg is kezdték.

Ez a hír megerősítésre szorul. A megerősítésre külföldben mindenki szorul.

Budapest. (Érk. éjjel 12 ó. 86. p.-kor.) Az országházat óriási közönség jelenlétében a — Dunába tolták. A fürdés általános. Mindenki elázott. A hőségtől elájult szónokokat köteleken eresztik a Dunába. Rigó Ferencz három pőcát lenyelt. Már minden beszéd vizenyős. Szünet alatt a honatyák kiültek a lépcsőkre, s lábáztatást rendeztek. Érdekes látványt nyújt a Duna. Mindenütt képviselő uszik. Csak úgy hemzsegnék a vízben. A büffé kisasszonyok usznak, kettő már el is merült. Dobieczy, Bakonyi és Thaly versenyt usznak. Azonban Ó-buda alatt véletlenül kifogta őket egy halász. Mentelmi joguk megsértését bejelentették a háznak.

Végül ki kell jelentenünk, hogy a táviratokat nem rendes tudósítónk — hanem Verne Gyula írta, mi pedig egyszerűen kinyirtuk — saját külön í krajcáros nyomtatott tudósítónkból.

Gara.

* **Személyi hir.** Kiss Áron református püspök tegnap elutazott Dögére.

* **József Ágost** — ezredparancsnok. A Rendeleti Közlöny legutóbbi száma

közi, hogy ő felsége, József Ágost főherceget, a budapesti I. honvédhuszár ezredbeli alezredest, ezen ezred parancsnokává nevezte ki.

* **Városunk vendége.** Érdekes vendége van Debrecen városának. Condenhove Henrik dr. gróf tegnap érkezett városunkba és az Arany Bikában szállt meg. A gróf, ki a nemzetközi párbajellenes szövetség vezérharcosa, legutóbb Németországnak japáni diplomáciai ügyvivője volt. Neje is japán származású. Most a németországi Kolbergből jött hazánkba, hogy Magyarországot tanulmányozza. Külföldben Magyarországon Zemplénmegyében vannak nagyobb kiterjedésű birtokai. Megérkezése után a főispánt akarta meglátogatni, de nem találta otthon. Majd fölkereste a polgármestert és Vecsey Imre főjegyzőt, kikkel hosszabban beszélgetett. Vargha Elemér dr. polgármesteri titkár vezetése mellett megnézte városunk érdekességeit és nevezetességeit. Állítólag — alig birta elragadtatását kifejezni a látott kifogástalan viszonyok fölött. Éppen azért meg sem kísérelte. Délután Debrecen különlegességét, az Alföld bokrétaját: a Hortobágyot látogatta meg, ahol Farkas Albert vezette . . . Városunkból Szegedre, onnan pedig Mohácsra utazik.

* **Kinevezés.** A honvédelmi miniszter Szalánczy István kassai 9. honvéd gyalogezredbeli őrmestert a debreceni 3. honvéd gyalogezredhez élmező tisztihelyettesé nevezte ki.

* **A bevándorlás ellen.** Az országos magyar gazdasági egyesület átiratot intézett Debrecen város tanácsához, illetve törvényhatóságához, melyben felhívja a törvényhatóság figyelmét a Románia felől történő beözönlésre, mely ép oly veszedelmes elemeket hoz közénk, mint Galícia. Hivatkozik az egyesület Anglia példájára, mely szigorú törvényes intézkedéseket hozott a bevándorlás ellen. Kéri a törvényhatóságot, hogy a határlan elem betolakodását gátolja meg. Vegye az ügyet a társadalom is kezébe és mentse meg a mi jó, becsületes népünket a beözönlő haszonleső csöcseléktől. Az egyesület nevében Desseffy Aurél gróf most arra kéri Debrecen város törvényhatóságát, írta fel az országgyűléshez a kivándorlás törvény módosítása végett és ezen törvény szabályozásának kérdését mielőbb oldja meg.

* **Elhunyt gyógyszerész.** Kaba község közbecsülésben állott gyógyszerésze, Harasztkeréki Horváth Kálmán megyei bizottsági tag, hosszas szenvedés után elhunyt. Temetésén a megye is képviseltette magát.

* **Jótekonyság.** Megirtuk tegnap, hogy Vintersberger Magdolna, nem bírván tovább a nyomorúságot tűrni, felakasztotta magát. Azonban idejekorán észrevették s levágták. A tegnapi nap folyamán már akadt is jószívű emberbarát Kis Adolf kávéháztulajdonos személyében, ki bizonyos mennyiségű pénzeszeget juttatott a szegény asszonyhoz. — Vajha mennél többen követnék példáját.

* **A megmérgezett önkéntes temetése.** Szilágyi György önkéntes temetése, ki nek a véletlenül nagyobb adagban bevett orvosság okozta halálát, tegnap ment végbe. De nem Debrecenben, amint az tervezve volt, mert a megérkezett szülők nem hagyták helyben a rokonok intézkedéseit. A drága halott kihült tetemeit Debrecen ériatásával Szepsiszentgyörgyre szállították, ahol tegnap helyezték nagy emetési pompával a családi sírboltba.

* **Bikaváladal az utóán.** Budapesti tudósítónk írja: Ma délelőtt óriási riadalom volt a Ferencvárosban. Egy különben jámbor bivalytehén, amely valószínűleg megirigyelte spanyol fajrokonainak a szerencsésjét, akik most napról-napra öregbitik az aréna porondján a bikák dícsőségét, valahogyan elszabadult a közvágóhidról s szügyre vágott orral, a dühből tájékozva berohant a városba. A Mestor-utca és a Szvstenay-utcán keresztül az Üllői-utra vágatott s nyomában mindenütt óriási pánik támadt. A járókelők rémülten tértek ki a dühös állat elől. Asszonyok, gyermekek sikoltoztak, a férfiak pedig riadtan igyekeztek a falhoz lapulni. A bivalytehén pedig csak rohant. Végre megapta a dícsőséget. Mikor látta, hogy őt uralja az egész utca, hirtelen elhátrózással barontott az Üllői ut 99 számú ház udvarára, onnan pedig egy pincehelyiségbe, ahol Lázár István asztalosmester négy segéddel és egy inassal javában dolgozott. Mikor a „bika“ a „porondon“ megjelent, az asztalos is, a segédei is rémülten dobálták le a fűrész és a gyalut s hanyatthomlok igyekeztek a kijarat felé. Az inas annyira megijedt, hogy a lábai szinte a földbe gyökereztek: nem tudott elmozdulni a helyéről. Az állat nekiment s nekiszorította a szerencsétlen fiút egy törött ablaknak. A fiu az üveg szilánkjában felvágta az ereit. Talán nagyobb szerencsétlenség is történhetett volna, ha egy ügyes, bátor rendőr, Ferenczy I. Mihály a ki nyilván Pouly fiú dícsőségére áhított, három jól irányzott dőféssel le nem szurja az állatot. Ezek a dőfések bizony az ünnepelt matadornak is dícsőségére váltak volna. A szerencsétlenül járt inast az István-kórházban ápolják.

* **Csak magyarul.** A debreceni katonai állomás parancsnokság bizonyos kérdés tisztázása végett átirat az oravicai járásbíróhoz. Az oravicai járásbíró tegnap visszaküldte az átiratot azzal a megjegyzéssel: tessék magyarul kérdezni!

* **Halálozások.** Debrecen városában az elmúlt napon csak két haláleset fordult elő. Ezek a következők: Varjas Sándor ev. ref. 3 hónapos; Csőrey Péter ev. ref. 55 éves.

* **Élmező tisztihelyettesek.** A honvédelmi miniszter, egy nem rég hozott rendeletével elrendelte, hogy azok az őrmesterek, akik a kezelőtisztviselőségét leteszik, a tisztihelyettesé, nem törzsozredmesteri, hanem élmező tisztihelyettesi rangot viseljenek. Az első, tizenegy ilyen élmező tisztihelyettes, tegnap nevezte ki a honvédelmi miniszter. A tisztihelyetteseket a nagyobb honvéd ezredekhez osztották be.

* **Emlékünnep.** Szép ünnep fog lefolyni vasárnap a pénzügyi tisztviselők kuglizójában. A kuglizó egyesületnek éveken át elnöke volt a közelmúltban elhunyt Kone Elek, a kinek névnapl évfordulója vasárnapra esik. Emlékének izteletére rendezik ezt az ünnepet, amelyen, mint értesülünk, Góresi Kálmán tankerületi főigazgató fog az elhunyt fellett emlékbeszédet tartani. Az ünnep családiás jellegű lesz.

* **Pórljáró utazó.** Oppenheim S. utazót balvégzete Debrecenbe sodorta. Itt üzletet akarván kötni, házról-házra járt. A Pocsirta u. 5. szám alatt azonban igen rossz üzletet kötött. Egy csizmadialeány belekötött s papucsával úgy vágta szemén, hogy szeme alatt beszakadt a húsa. Jelentést tett rögtön a rendőrségen, honnan Vadas Mózes őrsparancsnokot küldték ki helyszíni szemlére.

* **A dühös Flórka.** A kis Debrecen sörcsarnokban van Flórka, ki foglalkozására nézve: dézsadelnő. Tegnap valami csekélység miatt összekapott Polgregyán Dániel hellessel, s úgy vágott hozzá egy konyhakést, hogy az Polgregyán jobb kezét oly módon vágta csontig, hogy a gyorsan előhívott Kovácsics dr. orvos tizerőt őtéssel tudta csak a sebet összevarni. Polgregyánt még a tegnap délután folyamán be szállították a kórházba.

* **Különös örökös.** A különök száma ismét megnövekedett. Néhány nappal ezelőtt megölte magát Frankfurtban egy Johannis nevű mérnök, aki tekintélyes vagyonát — minthogy törvényes örököse nincsen — a legkülönösebb módon testálta el. Ime néhány pont a végrendeletéből:

Tizezer márkát hagyok a 87-es számú utcarendőrnök. Én ugyan sohasem láttam ezt a 87-es számú rendőrt, azt sem tudom kicsoda, de hadd örüljön a fickó.

Otvenezer márkát hagyok a házam előtt minden reggel 6 órakor megjelenő tejesembernek, aki gyönyörű érces baritonjával minden reggel felvert a legédesebb álmamból.

Az aranyórámat, amelyet pár évvel ezelőtt 100 márkáért vettem, a rendőrkapitánynak hagyom, hálából azért, hogy életemben nem lopták el tőlem, ami kétségkívül az ő érdeme.

Itt az utcasarkon van egy kofa; telen gesztenyét árul, nyáron gyümölcsöt. A neve Millerné. Legalább százszor megszállt az ügyes asszony. Ezért elismerésül 2000 márkát hagyok neki.

Még több ilyen furcsa tétel van a végrendeletben, hanem a legeredetibb az utolsó:

Végezetül 30.000 márkát hagyok annak, aki a végrendeletem elolvasása után a legtisztább lélekkel meri mondani, hogy nem tart bolondnak. Amennyiben ilyen ember nem akad, az összeget osszák szét a város szegény diákjai között; hadd mulassanak egyszer nagyot ök is.

Ez a 300.000 márka alighanem a diákoké lesz.

LETZTER JOZSEF fényképésze-festészeti és fényképnagy-tási műterme Piac-utca 44 dr. Ujfalussy-ház Állandó fényképkiállítás a műterem kapubejárata nál levő kirakatban.

* **Könnyű nyári ingek és alsó nadrágok Feketénél.**

Rózsa Sándor és a „kéménylősk”

A „nagy paraszt” akasztott juhászai.

Szeged, jul. 14.

A szegedi betyár-vezérnek, Rózsa Sándorak sok mindenféle még nem ismert apró dolgát tudják, némely öregebb emberek a szegedi tanyákon. Ilyen az az eset is, amelyet egyik tanyai tudósító ír le nekünk az alábbi történetben. Rózsa Sándorról tudott dolog volt, hogy retentő ellensége volt a kéménylősknek.

Azokat az apró tolvajokat nevezték akkor kéménylősknek, akik a banditák biztonságát holmi csip-csup lopásokkal, birka-elhajtásokkal veszélyeztették. Ezeket jobban üldözte Rózsa Sándor, mint maguk a zsandárok. Több példát jegyeztek föl erről. Ilyen eset ez is, amelyet tudósítónk egy gazdától hallott, akinek az édesapjával esett meg a dolog.

Az érdekes betyárhistóriát így mondja el a tudósító:

Rózsa Sándor egyszer többed magával beállított Mátéskhoz. Nem nagyon szívesen látták biz’ ottan.

— Hát aztán mi lelte kendet, Máté bátyám, hogy olyan csáléra áll az orra? — kérdezte a zömök, magyaros képű, fekete ember, Rózsa Sándor, az őszbecsavarodó gazdát.

— Sömmi, Sándor öcsém, szólt a kérdező a kemence padkájáról.

— Sömmi. Hm, — dohog magában Sándor öcsém.

— Máskor nem így szokott kend minket fogadni, — folytatja gyanusan pislogva a gazdára.

— Az igaz, Sándor öcsém, de máskor tik is böcsülettel fölkerestetök, aztán itt fogyasztotatok el, amit jó szívvvel életbetök töttem, nem éjszakának idején rövidítettök mög a böcsületes embört.

— Mit beszél kend? — kérdi a hatalmas betyárvezér, mit csináltak mink kendnek kárt?

— Mit beszélnek, — pattog vissza az öreg magyar, — hát nem a te emböreid vitték el az éjszaka a félesztendős bornyumat innen az udvarbul? Hát mikor rájuk kiáltottam, hogy kifélék, mit akarnak, nem azt kiáltották vissza, hogy befogja kend a száját, Rózsa Sándor bornyuhust öhetnék, no hát mond asszony, ugy volt-e igaz?

— Ugy volt, — suttogott a sápadt asszony, a gazda felesége. A két suhancokban levő fiuk mocani se mert azóta, mióta a betyárok szokásuk baparanacsolták s leültették őket a szobában, nemhogy ittlétükről hirt adhasanak valakinek.

— Ugy volt? — dörmögött Rózsa Sándor. Nagyon félelmes volt a hangja. Nem ismerték meg, hogy ki volt, vagy hányan voltak?

— Ketten voltak lovon, szür volt rajtuk, egyebet nem tudunk, — feleli a gazda. Bizony neköm rosszul esött, hogy ilyet töttetök velem.

Mint a menykőssapás, oly zuhanással csapott a rablóvezér barna ökle a kemény faasztalra. Sápattan ugráltak föl cimborái s a ház nép is meredten nézett maga elé, látván mily vihart okoztak a gazda szavai.

Fölállt aztán Rózsa Sándor s indult kifelé. Cimborái utána mentek. Pár pillanat múlva egyre távolodó lódobogás tudatta a remegő háznéppel, hogy a be-

tyárok eltávoztak, meg sem izelve a zöld kanosóban eléjük tett bort.

— Jaj, mit tött kend? jajveszékelt az asszony, kezeit tördelve. — Végünk lösz.

— Isten kezében vagyunk mindnyájan, — felelt a gazda s kifordult a házból, hogy dolga után lásson, esteledvén az idő.

A göncölsekér már jól félrebilleent az acélkék ég tükrén, midőn lódobogás zajára ébredt föl Máté gazda, ki az eresz alatt aludt subájában.

Gőzölgő lovakon a betyárok érkeztek vissza, élükön Rózsa Sándorral.

— Máté bátyám, haragszok kendre, — kezdte a betyárvezér, amiért ilyen kutyaságot eltudott kend hinni felőlem. Itt vannak azok, akik a kend bornyuját elvitték s odamutatott az előtte reszkető két alakra.

— Ki vitte el a bornyut? — rivalt rájuk erős hangon.

— Mink, — volt az alázatos felelet.

— Tik ugy-e? — kérdi tovább gúnyosan, — de az én nevemben ugy-e, mi? A bornyúért fizettök 60 pengőt a gazdájának! No csak rajta!

Remegve bontogatta ki az egyik a kis lajblí zsebeiből a zsiros bugyellárist s a csillagfénynél nagy tapogatva szedgette ki a bankókat balóle s nyujtotta a meglepetésében mozdulni is alig tudó gazda felé.

— Vögye el kend ast a pénzt, az a kendé, a bornyú ára, amit ezek a kutyák meghámoztak, — riad a gazdára.

— Most meg velközzetek le! hangzott a paraocs. Szó nélkül engedelmeskednek.

Rémes csattogással szakgatta Rózsa Sándor drótvégü karikása a földön fet-rengő jajgató két meztelen felsőtestü alak böret. A föld vértől ázott.

— No most öltözzetek fel s aztán előre! Máté bácsi, van e hiba a böcsületömbe?

— Nincs, Sándor öcsém, semmi hiba, sinez benne.

— De a kend nyelve járásában se legyen ám hiba! No Isten maradjon... Reggel két átokházi ismerős juhászt a magyar erdő szélén fölkötvé találtak.

— Rózsa Sándor tötte, — suttogta a nép s ott lógtak harmadnapig, míg a hivatalos emberek értök jöttek s eltakarították.

De azt soha sem tudta meg biztosan a közönség hogy miért akasztatta öl öke a nagy paraszt, mert Máté bácsi vigyázott a nyelvára. Most is csak má szöbecsavarodó fia maélté el nagy tífokban ezt a kis történetet.

Kavics.

Mi a lehetetlen?

Igyekeztünk ugyan lapunk barátját lebeszélni arról hogy tovább is folytassa a lehetetlen meghatározását, de olyan szépen kért bennünket, hogy ne zárhassuk el lapunk ezen rovatát kívánsága elöl.

Lehetetlen Végh Gyula szerint a világítási vállalatot meggyőzni arról, hogy az utcák világítása nem felesleges dolog.

Lehetetlen a kisvasut gyorsaságáról és pontosságáról ódát írni.

Lehetetlen a debreceni péksüteményekben megboldogult legyeket nem találni.

Lehetetlen a nagyerdei Dobos pavillon esti vendégeit összeolvasni.

Lehetetlen Debrecenben jó cselédet kapni.

Lehetetlen a vérosi bérpalotákból tiszta jövedelmet kimutatni.

Lehetetlen a nagyerdei parkot szentkeresztnek nevezni.

Lapunk barátja ezek után letevéen a tollat, kijelentette, hogy nyolc napra elutazik, aminek mi nagyon örülünk, mert *lehetetlennek* tartjuk, hogy megfigyeléseit meg nem unta már is az olvasó közönség.

K. A.

TÁVIRATOK.

A japánok győzelmei.

London, jul. 14. A japánok ellenállás nélkül bevették Inkaut.

Pétervár, jul. 14. A japánok erős küzdelemmel bevették a port arturi ugynevezett tengerészeti erődőt, a várostól 3 kilométerre.

Pétervár, jul. 14. **A cár elutazott a harctérre.**

Port-Arturt bevették?

Budapest, július 14. Az itteni tőzsdén egy londoni magán távirat kapcsán az a szenzációs hír terjedt el, hogy a japánok bevették Port-arturt. A hír csakhamar az egész fővárosban elterjedt, de eddig sem miféle megerősítést nem nyert.

Elfogyott az ujságpapírosa.

Vladivosztozk, július 14. Az itt megjelenő Vostoncsi Vestnik című lap papírhiány miatt máától kezdve nem jelenik meg. Már az utolsó időben csomagoló papírra nyomták az ujságot.

Osztálysorsjáték.

Budapest, jul. 14. Az osztálysorsjáték mai húzásán a következő nagyobb nyereményeket sorsolták ki:

80.000 koronát nyert: 46360.
10.000 koronát nyert: 95613.
5000 koronát nyertek: 66219 87600.
2000 koronát nyertek: 2113046255
64653 101238.
1000 koronát nyertek: 29830 67427.
500 koronát nyertek: 4402 24346
29733 42747 44066 48617 58044 63023
66425 68769 68800 75982 79486 84021
84635 86723 88156 89498 91220 99300.

A többi kihuzott számok 130 koronát nyertek.

Gabonatözsde.

Budapest, július 14. Buzakinálát jó, vételkedv javult. Lanya irányzat mellett 30,000 métermázsa került forga-

lomba 10 fillérel olcsóbb áron. Egyébb gabonanemek 5—10 fillérel drágábbak. Idő: szép.

Buza áprilisra	9.16—17
„ októberre	6.79—80
Rozs áprilisra	6.58—59
„ októberre	5.47—49

TÖRVÉNYKEZÉS

§ Elsült fegyver. Nagy Imre hajduböszörményi lakos a szobában tisztogatta és próbálgatta a fegyverét. Végül meg is töltötte. Ez ugyan elég vigyázatlanság volt tőle, mert a puska véletlenül odaüdvén, elsült és mellette levő feleségét súlyosan megsebesítette. Az asszony sérülésében több hétig nyomta az ágyat. A debreceni kir. ügyészség gondatlanságból okozott súlyos testisértés miatt helyezte vád alá Nagy Imrét. Bűnügyét tegnap tárgyalta a debreceni törvényszék. A tárgyalás eredményeképpen a bíróság nagyon enyhítő büntetést mért a vádlottra: 14 napi fogházra ítélte. Az ítéleiben ugy az ügyész, mint a vádlott megnyugodtak, tehát jogerős.

§ Elítelt család szövetkezett. A budapesti büntető törvényszék már több mint egy hét óta tárgyalta Niemetz Gyula és társainak bűnügyét. — A hét napon át tartó tárgyalás megdöbbentő részleteket tárt föl Niemetz üzemleiről, aki valóságos pörgyárát rendezett be magának. — Ezerszámra indította boldog boldogtalan ellen a szerződéses és provizióspereket s számtalan embert, aki Niemetzet soha sem látta, a bíróság ártatlanul kártérítésre kötelezett, mert akadt mindig két tanuja, akik hamisan megesküdték az ő érdekében. A kárvallott felek sirva panaszkodtak el, hogy mily ravasz-sággal kényszerítette őket Niemetz a fizetésre, holott neki soha megbízást nem adtak. Tegnap végre a pörbeszédekre és az ítélekre került a sor. A törvényszék közvetítési családért Niemetz Gyulát 3 és fél évi börtönrre, Budinszky Ottót és Hartstein Zsigmondot egy-egy évi börtönrre, Brenner Lipótót hét hónapi börtönrre, Lévai Gézárt pedig egy hónapi fogházra ítélte.

§. A Párisi Áruház katasztrófája. Az a szörnyű tűzkatasztrófa, amelynek tizenegy emberélet esett áldozatul, tudvalevőleg a vizsgálatoknak és helyszíni szemléknek egész sorozatát vonta maga után. A budapesti ügyészség vádiratot adott Szénássy Sándor háztulajdonos, a Golberger testvérek, a Párisi áruház tulajdonosai, Eszlári Sándor kerületi elöljáró és Planer Gyula kerületi mérnök ellen a büntető törvénykönyv 290. szakaszába ütköző 11 terdbeli gondatlanságból okozott emberölés vétsége miatt. A budapesti törvényszék vádtaancsa annak idején a további eljárást az összes terhelttel szemben megszüntette, ami ellen a károsultak képviselői a kir. ítélő-

táblához felfolyamodtak. A kir. ítélőtábla tudvalevőleg hozzájárult a törvényszék vádtaancsának Szénássy Sándor háztulajdonos és Eszlári Sándor elöljáró ellen emelt vád és eljárás megszüntetéséhez. Ellenben nem szüntette meg az eljárást a Goldberger testvérek, valamint Plonsz Gyula kerületi mérnök ellen és elrendelte, hogy az iratok a vizsgálóbírónak visszaadásának a három terhelt ellen irányuló vizsgálat pótlására. A vizsgálóbíró meg is indította a pótvizsgálatot s több újabb tanut hallgatott ki. A pótmagánvádlóhoz, névszerint Spira Adélhoz és Proksa Istvánhoz e hó 12-én harmadiknak csatlakozott Beer Ignácné, a tűzvész alkalmával elégett Beer Ilona anyja is. E hó 13-án, a csatlakozást következő napon azonban váratlan fordulat állott be a bűnpörben. Spira Adél és Proksa István pótmagánvádlók, akik közben egységre léptek a terhelt Goldbergerekkel, beadványt intéztek a törvényszékhez, amelyben kijelentik hogy tévedésben voltak. Együttel Keszler Zsigmond dr. és Rendes Béla dr. jogi képviselőktől a meghatalmazást visszavonták. A törvényszéken az ügyet Rékás bírónak osztották ki referálásra. Jogilag is érdeklődés előzheti meg az ügy eldöntését. Az a két kérdés merül fel ugyanis, vajjon Beer Ignácné csatlakozását elfogadja-e még a bíróság és hogy vajjon a bűnpör egyszerű visszavonással elintézhető-e vagy sem!

§ A mikor a panaszt ítélik el. A Sándor utca 23-ik számú házba most május elsején Szigligeti György szabómeister költözött be. A kibérelt lakás azonban nem tetszett meg az új lakónak ki mindjárt lement Hermann Béláné házmesteréhez s tőle egy másik üresen álló lakást kért.

— Ha megfizeti az árkülömbözetet, úgy szívesen engedem át a másik lakást felelt a házmesternő.

Szigligeti nem akart ráfizetni, hanem e helyet civakodni kezdett a házmesternővel, ki erre kijelentette:

— No most már sehogysen kiadó az a lakás!

A lakó dühösen eltávozott s néhány napra rá leírt a házmesternőért. Wermanné gyanútlanul felment Szigligeti lakására s ekkor az új lakó zárt ajtó mögött oly alaposan elverte a szegény asszonyt, — hogy az több napig nyomta az ágyat, tanu nem lévén, a bánatalmazás miatt feljelentést sem tehetett, ellenben elpanaszolta baját a háziurnak, a ki tüstént felmondotta Szigligetinek a bérelt lakást.

Szigligeti ezért magánlaksértés és életveszélyes fenyegetés miatt jelentette fel a házmesternőt, de surlangja most esütörtököt mondott. Baumann Mór járásbíró a mai tárgyaláson, miután a panaszos a vádjait bizonyítani nem tudta a vádlott házmesternőt felmentette a vádalól. Ellenben Dr. Ledniczky Jenő védő viszontvádjára alapján 50 korona pénzbírságra ítélte Szigligeti panaszost, mert ez elismerte, hogy a házmesternőt becsületsértő szavakkal illette.

Magyar királyi államvasutak
Üzletvezetőség Debrecen.

15448—904. szám.

Pályázati hirdetmény.

A magyar királyi államvasutak Szatmár-Németi állomásán 1904. évi. december hó 31-én a vasuti vendéglő bérlete lejár, ugyanazon időponttól számítandó öt évi időtartamra ezen vendéglő bérletére zennel zárt ajánlati tárgyalás hirdettetik.

Az 1 koronás bélyeggel és — Ajánlat a magy. kir. államvasutak Szatmár-Németi állomásán levő vendéglői üzlet bérletére — felirattal ellátott — nem különben a kellő okmányokkal felszerelt borítékba zárt és lepecsételt ajánlatok 1904. évi augusztus 2-án déli 12 óráig a magy. kir. államvasutak debreceni üzletvezetősége titkári hivatalához posta útján tértivevénnyel nyújtandók be. Ugyanazon időpontig bánatpénzül háromszáz korona készpénzben küldendő be — függetlenül az ajánlattól — a dereceni üzletvezetőség gyűjtőpénztárába posta útján, jelen pályázati hirdetmény számára való hivatkozással. A vendéglők bérletére vonatkozó feltételek nevezett üzletvezetőség III. (forgalmi és kereskedelmi) osztályában (Tisza-palota II. em. 25. ajtó) a hivatalos órák tartalma alatt (d. e. 8-12, és d. u. 2-4 óráig) megtekinthetők, miért is az ajánlat tevőkről feltételeztetik hogy azokat ismerik és magukra nézve egész terjedelmükben kötelezőknek elfogadják.

A feltételektől eltérő vagy a kitűzött határidőn túl beérkezendő ajánlatok figyelembe vételét nem fognak.

A magy. kir. államvasutak fentartják maguknak ezen jogot, hogy a pályázók közül, tekintet nélkül a felajánlott bérletösszeg nagyságára, szabadon választhassanak.

A vendéglő helyiségek közül az I.—II. oszt. és a külön étterem fűtése és villágításáról a vendéglős saját költségén köteles gondoskodni, míg a III. oszt. váró és étterem világítási és fűtési költségeit fele részben a vasutintézet, felerészben pedig a vendéglős viseli.

Kelt Debrecen. 1904. július hó.

Az üzletvezetőség.

Utánnnyomás nem díjaztatik.

Kertek kiültetési ideje megérkezvén felhívom tisztelt virág kedvelő közönséget hogy kertészeti telepemet megtekinteni kegyeskedjenek ahol minden kigondolható növények szép erőteljesek és nagy mennyiségben legnagyobb választékban olcsó árban kaphatók!

vásárolt növények haza szállítanak eselleg ki is ültetnek
Tömeges látogatásért esedezve vagyok teljes tisztelettel

Paozelt János.

Telepem: Margit fürdővel szemben, Ferenc József ut 6 szám alatt van Debrecenben.

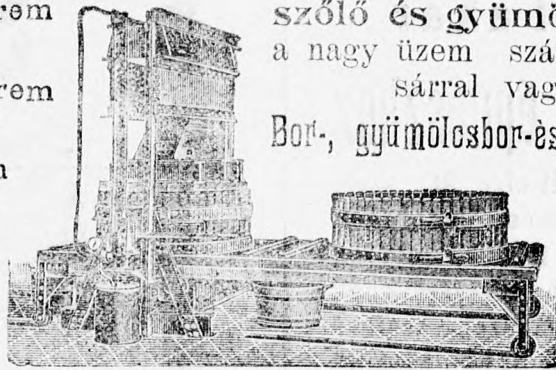
Hydraulikus sajtók

Arany érem
Szeged 1899

Arany érem
Budapest 1899

Aranyérem
Pozsony 1902

hydrau-
likus
sajtóért.

szőlő és gyümölcsmust sajtolására a nagy üzem számára, 2 kitolható kossárral vagy 1 kossárral.

Bor-, gyümölcsbor-és gyümölcsnedv-sajtókat kézihajtásra Hercules-nyomóerő szerkezettel, fa- vagy vastányérral.

Gyümölcs- és szőlő-örloket, bogyzógépeket.

Gyümölcs-aszaló készülékeket gyártanak és szállítanak jótállás mellett mint különlegességet a legújabb szerkezetben

MAYFARTH PH. ÉS TA., BÉCS, III

külföldi gyár gyümölcscsértékesítési gépekben.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve. Megrendelések idejekorán kérésnek

„MAYER“ gépgyár

vas és fémöntőde részvénytársaság SZOMBATHELY.

Raktár: Budapest, V. Lipót-körut 15.

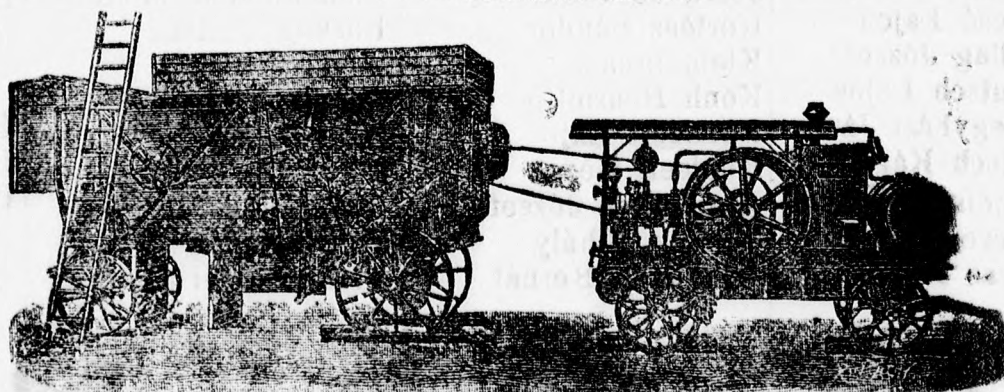
Készlet minden nemű

Gazdasági gépeket, kettős szerkezetű Benzín- és szivó-gézmotorokat —50. 1 óráig

Benzín-motoros cséplőkészletek

Legolcsóbb üzem!

Tűzveszély kizárva

Malomépítész: Új hegerszék, minden e szaknába vágó gép gyártása. Teljes műalmi berendezések.

Különlegesség: Legújabb szerkezetű oszvaros és szabad. kir. viznyomó bor sajtók.

Osborne D. M.-féle világhírű amerikai arató és kaszáló gépek magyarországi kizárólagos képviselősege

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve * Kivánatra minden szükségletre külön költségvetés.

Mosó férfiruhakelme

Sepsi Szt.-György-i
magyar gyártmány, ●
I öltönyre való

● ● 3.50—5 frtig,
DONOGÁN és SOMOSSY

Kunz József és Tsa utóda cégnél,
Debrecen, Kistemplombazár.

Aki olcsón, jól, praktikusán

és modernül

épitkezni akar

forduljon

BORSODY I. S. építészhez

DEBRECENBEN, Hunyadi-utca 21. szám
Templomok, városi lakóházak
kastélyok, iskolák, fürdők, gyárak
gazdasági épületek stb. tervezését vagy
elkészítését, nedves lakások szárasá
tételét, betonhoráscsat vagy bármily
épitkezési munkákat helyben vagy
vidéken olcsón a legjobb kivitelben
elválall. Épületekre törlesztéses
kölcsönt eszközöl ki. Biztos sike
rel előkészít a kőműves, kőfaragó
és ácsmesteri vizsgára. Építő iparo
soknak előnyösen készít terveket költ
ségvetést stb.

Drótüveg
épületek felső részére gyárak és
műhelyekben, üvegházak, verendák
alappozatokra satb. A jelenkor kitünő
üveganyaga. Szállítja: Üveg ipar
részvénytársaság, ezelőtt
Siemens Frigyes, Neusattl, Ell-
bogen mellett. (Csehország).
A gyárat képviseli Bolgár Pál. Buda-
pest VI. felső erdősor 16-18.

Schicht-szappan

„szarvas” vagy „kules”
jeggyel

legjobb, legkiadósabb s ennél fogva
legolcsóbb szappan. — Minden
káros alkatrésztől mentes.

Mindenütt kapható!

!! Bevásárlásnál különösen arra ügyeljünk, hogy !!
minden darab szappan a „Schicht” névvel és !!
a fenti védjegyek egyikével legyen ellátva. !!

Zacherlin

Nagyon segít és utól-
érnetlen féreg pusztító csak üvegben vásároljuk

Debrecen

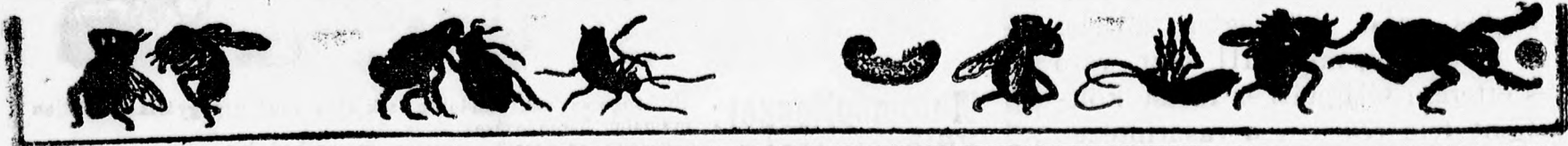
Csanak József
Csicsó Lajos
Csillag József
Deutsch Lajos
Félegyházi János
Fritsch Károly
Ganofszy Lajos
Göczey István
Havas József

Jóssa és Jóna
Kertész Sándor
Klein Ignác
Konh Henrink
Kömlossi Lajos
Kontsek Géza
Kornhoffer József
Kovács Mihály
Krausz J. Bernát

Lindenfeld J. Jenő
Lusztig és Bán
Mayer Jenő
Neumann Sándor
Pati Ferenc
Rikkl József
Róth Antal
Tóth Kálmán
Váray József

BERETTYÓ-UJFALU
ifj. Weiszberger Ignác
ÉR-MIHÁLYFÁLVA
Grósz Herman
Lévay Vince
Pollák Móric
H. BÖSZÖRMÉNY
Gemeinbeck József

Tulogy Ferenc
HAJDU NÁNAS
Seachta János
HAJDU-SZOBOSZLO
Körner Béla
TISZA-FÜRED
Kiss Géza Ernő
Schön Jakab
Weizmann József

Debrecen, nyomtatott László József könyvnyomdájában.